

SERRA

jana, en el límit Andorra-Cerdanya, cap a prop de Setut (Ma. Chevalier, *L'Andorre*, planxa 10).

Serramofalla, te. Açanui (ja estudiat s. v. *Mofalla*, art. mo- misc. àr.), on *serra* potser és tan poc llatí com l'arabisme *mofalla* (veg. l'arrel àr. *srr* en l'art. *Mont-serrat* d'Alcalà).

Serrapartida, prop de Brullà, a. 1130 (Albon, *Cart. du Temple*, § 48).

Serraperera, veg. *Perera*.

Serraplana, te. Llo (XXIII, veg. s. v. *Caürc* (?). Una altra a la vall de Cardós, entre Estaon i Els Tovarres de Tavascan.

Serradesamfern, cognom, veg. *Maifrèn*.

Serratacò, veg. *Serracarbassa*.

SERRATEIX. Antic mon. en el Berguedà, te. Viver. Pron.: a *sə̄rətɛ́s*, oït allí mateix i a Navel (exc. 158, 178), i a Castelladral (1932). Nom que s'explica per la raresa de l'arbre teix: un sol que n'hi hagués bastava per caracteritzar un lloc: **SERRA TAXI** 'la serra del teix'.

MENCIONS ANT. 940: «*cenobii Serrateix*» (Alart, *InvLC*); 977: *Serra de Taxo* (Marca, 914); 982: «*Serra in pago Bergitano*» (*Cat. Car.* II, 174.1); 987: Ste. Marie *Serrateixensis* (*Hist. Lgd.* v, 303); 988: «*ad domum Ste. Marie* --- in lo. nunc, *Serra de Taxo*, in ape. de Castro *Vivario*, afr. Or. in rio *Merola*» doc. enviat per Caresmar, de l'Arx. del Mon. de *Serrateix* (Mor. XIV, 62; i *Hist. Lgd.* v, 307); 1021: *Serrateix* (*BABL* VI, 351); 1027: *Serratex* (*Cart. S. Cu.* II, 157); 1034: *Serra Taxi* (*InvLC*); 1056: «*Sta. Maria Taxensis*» (Serra V., *Pinós Mtpl.* III, 102); 1182: *Serrateis* (*Cart. Poblet*, p. 179); 1359: *Serratex* (CoDoACA XII, 65). En Serra V. (*Pinós M.* III), altres cites de 1322, 1340, 1352, 1492, 1493, 1502.

SERRATOSES. 1) Morral de *sə̄rətózs*, punta de serra avançat a pla nivell de St. Martí de Sobremunt, camí de St. Hipòlit de Voltregà (oït allí, 1926) < *serres toses* 'pelades'; en l'enq. de 1964 a S. M. Sobremunt, vaig oïr *Serra Tosa* (XLVI, 150.25, 29). 2) Muntanya i mas de *Serratoses* en el Montseny, prop del Brull (m. Aegerter). Cf. *Matoses*, nom antic en lloc del determinatiu de *St. Andreu de la Barca* (B. Llobregat).

Serratrem, V. d'Aran. **SERRA** TERMINUM gen. pl., veg. *PVArGc*, 718.16.

Serravernet, te. de Prats de Molló, veg. s. v. *Ver-net*.

CPT. amb prep. avantposada, en el te. de Jou (V. d'Aneu): «*Terres de Tesserra*, Roques id. < **TRANS** **SERRAM** 'dellà de la serra', amb la primera *r* eliminada per dissimilació.

DERIVATS de *serra*.

Serrà, *-ana*, *-ans*. *El Serrà*, mas en el te. de St. Quirze Safaja, ja existent a primers del S. XIX, quan Prat de la Riba l'heretà per casament amb la pubilla (P. Coro-

mines, biografia de Prat). *El Serrà* (pron. *sə̄rá*), paratge munt. entre els te. de Penàguila i Alcoleja (XXXV, 45.6, 53.1). *El Serrà*, pda. i collada al S. del te. Rellu, a la r. de Sella, vora la crtra. (XXXVI, 144.13, 148.16). *La Serrana*, pda. de Culla (XXXIX, 61.1).

ELS SERRANS, en primer lloc, nom de la gran comarca valenciana de llengua cast., a Ponent de l'Horta, que comprèn la zona d'aigües que van al Túria: antigues senyories de Xelva, Sinarcas, Chulilla etc. (aproximadament p. jud. de Xelva i Vilar de l'Arquebisbe, veg. SGuarner, *Nom.* 1966, p. 21. Cavanilles parla més aviat del *Vizcondado de Chelva* (II, 61 etc.); Mateu Ll., *País Val.*, 98. El nom els ve d'ocupar la zona muntanyosa a l'esq. del riu. A la ciutat de València, ha donat nom al Portal dels *Serrans*, Pont dels *Serrans*, carrer dels *Serrans*; denominacions que el bon ús valencià exigeix precedides sempre de l'article (no «*de Serrans*»): és l'ús que respectaven els valencians, fins escrivint en castellà: «*Salíme al Portal de los Serranos*, por donde había de ser la felicísima entrada de S. M. de la Reina ---» (Martí, alias L. de Sayavedra, en el seu *Guzmán de Alfarache*, Rivad. III, 423).

Nom que es repeteix en altres comarques valencianes.

Los Serrans, pda. de La Serratella (XXVIII, 139.18; '43 × '19); i fins en l'extrem Nord, com. de Morella: *Mas dels Serrans*, que devia ser cap a Vallibona: «un camp de terra al *Mas dels Serrans*» (f° 101v); «*Mases dels Serrans*» (f° 721r ss.). «S. A. Messeguer de Vallibona --- per la mitat del mas e molí, en la pda. del *Mas dels Serrans*» (f° 799v) en el *Capbreu* Milian, a. 1443). I en variant que potser serà més aviat de forma mossàrab que manlleu dels xurros: Casa i Horteta de *Serranos*, te. Castell de Guadalest (XXXV, 24.7).

SERRAL, formació derivada que estudiem en el *DECat* VII, 842b42 ss.; molt vivaç sobretot a Mallorca, però també del Princ. i Val.: sengles poss. a Algaida i Sta. Ma. del Camí (ja en el m. Despuig), i 3 llocs a Artà (XLI, 191.9 etc.); *Serral* dels *Avencs*, a St. Martí de Mediona (exc. 211, Ll. i, 40); *El Serralet*, raval de Masquefa. *Es Serral* a Tàrbena (XXXIV, 169.16) no ho mirem com mallorquinisme, car també hi ha *La Serrateta*, te. Nules (XXIX, 186.13); i *Serral* és el que està a la base del cabdal mot apel·latiu *serralada* (842a1-36), del qual ja trobo un testimoni de 1340 (s. v. *Castellnou*). I també té ús local en algun punt escadusser del cat. central: *Serral d'en Cases*, careneta que es veu al N. o NE. de Vallirana (on els vells usaven el mot com genèric: «*aquest səräl és el d'en Cases*» deien a Casac. 1924).

SERRAT i els seus derivats. Per al mot *serrat* apel·latiu, veg. *DECat* VII, 842b12-243a31, on se'n donen també bastants casos de la seva concreció en NLL. Bastarà detallar-ne alguns. Els usats sense article denoten més antiguitat. 1) *Serrat*, veïnat te. Querals (pron.: *sə̄rát*, amb gentilici *serradesos* a Ribes) (Casac. 1920): a l'esq. del Freser, dalt d'un *serrat*, i a la